

AZERBAIJAN CUMHURİYETİ TURİZİM HUKUKUNA GENEL BAKIŞ

Neriman HANAHMEDOV*

Özet

Günümüzde ister Uluslararası ve isterse de Ulusal düzeyde turizm hukukuna büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Turizm sektörü diğer gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, Azerbaycan'da da ihtiyaç duyulan önemli alanlardandır. Azerbaycan 1991 senesinde bağımsız olduktan sonra, kendi iç Hukukunda düzenlemeye gitmiştir ki, bunlardan bir tanesi de Turizm Hukukudur.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, Azerbaycan Turizm Stratejisini, kamu ve özel sektörün yönetim ilkesi çerçevesinde işbirliğini gündeme taşıyan, stratejik planlama çalışmalarının yönetim ve uygulamasına yönelik açılımlar sağlamasını hedefleyen bir çalışma gerçekleştirmektir.

Katılımcı planlama anlayışı ile hazırlanan Azerbaycan Turizm Stratejisi ve Eylem Planı ile üretim, yönetim ve uygulama süreçlerinde sektörün önüne bir yol haritası çizilecektir. Uluslararası Turizm yönlendirilmesi temel amaç olarak kabul edilecektir. Ayrıca, Azerbaycan Turizm kanunu diğer ülkelerle kıyaslanacaktır.

Azerbaycan Turizm Stratejisi - 2020 çalışmasının temelinde yer alan bu yaklaşım, çalışmanın noktasal değil bölgesel, emredici değil yönlendirici, statik değil dinamik bir çerçevede geliştirilmesini olanaklı kılacaktır. Günümüzde Azerbaycan'ın 2020 yılına kadar, uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasında önemli bir varış noktası ve uluslararası bir marka haline getirilmesinin sağlanmasıdır.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan, Azerbaycan'da Turizm, turizm hukuku, turizm.

TOURISM LAW OF AZERBAIJAN REPUBLIC TO OVERVIEW

Abstract

Today, tourism law is a great need at the international level, also at the national level. The tourism sector, as in other developing countries is one of the key areas in Azerbaijan, which are needed. After Azerbaijan became independent in the year 1991, has gone to organize its internal law, tourism law is one of them.

In this context, the aim of the study is carrying out a study which aims to provide expansion for the management and implementation of strategic planning efforts, that carrying the public and the private sector cooperation, Azerbaijan tourism strategy to the agenda.

A road map will be drawn with Action Plan and with Azerbaijan Tourism Strategy, that prepared with a participatory planning approach on the sector in the production, management and implementation processes. Routing International Tourism will be considered as the main objective. Furthermore, Azerbaijan Tourism Law will be compared with other countries.

Approach, that based on the Azerbaijan Tourism Strategy - 2020 would allow to improve the work in a regional, router and in a dynamic framework. Today, it is provided to become Azerbaijan an important destination and international brand the first between five countries in terms of the number of tourists and tourism revenue until the year 2020.

Keywords: Azerbaijan Tourism in Azerbaijan, tourism law, tourism.

Giriş

Turizm sektörünü oluşturan kuruluşların diğer ekonomik sektörlerde olduğu gibi, ticari işletme statüsünde bulunmaları dikkate alınmaktadır.

Azerbaycan Cumhuriyeti'nde turizm piyasasının hukuki esaslarının kurulmasını amaçlayan devlet politikasının ilkelerini, turizm faaliyetlerinin esaslarını belirler ve turizm alanında ortaya çıkan ilişkileri düzenler, sosyo-ekonomik gelişmeyi sağlayan araçlardan biri olarak turizm kaynaklarının verimli kullanılması kuralını belirler.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün öncülüğünde bütün ülkeler, sektörün ana faaliyetleri için ortak tanımlar, kavramlar ve sistemleri benimsemeye ve ortak hukuk

* Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi Türk Dünyası İşletme Fakültesi, İktisat ve İşletme Bölümü, e-mail: nerimanhan@gmail.com

kurallarının uygulanmasına daha çok yer vermeye başlamışlardır. Örneğin turist, günübirlikçi, giren-çıkan (Inbound-Outbound) ziyaretçi, iç turizm (domestic traveler) gibi kavramların ortak tanımları sektörde yerleştirilmiş ve sektörün ekonomik değerinin doğru tespit edilmesi için geliştirilen “Uydu Muhasebe Sistemi – Tourism Satellite Account” BMDTÖ üyelerince benimsenmeye başlanmıştır. Aynı şekilde, seyahat ticareti mensuplarının iş ve işlemlerinde ortak hukuk kurallarına tabi olmaları için çalışmalar devam etmekte, paket tur organizasyonu, turist sigortası, tur operatörü ve seyahat acentelerinin ve konaklama sektörünün sorumluluk ve yükümlülükleri alanında uluslar arası kurallar geliştirilmiştir.

Azerbaycan’da Sovyetler Birliğinde her ne kadar Turizm mevcutsu da bu sadece dahili Turizm olarak anılmaktaydı. Bu bağlamda 1991 senesinden yani bağımsızlıktan sonra Turizmin gelişmesi daha geniş yer almakla beraber bir Turizm Bakanlığı kuruldu ve ardından, 1999 yılında Turizm Kanunu Kabul edildi.

1. Azerbaycan’da Turizm

Azerbaycan’da Turizm sektörünün kalkındırılmasına yönelik Azerbaycan Devleti tarafından “2002-2005 Yıllarını kapsayan Devlet Programı” hazırlanmıştır. Söz konusu Devlet Programda ülkeye çekiciliğini arttırmak yani yabancı turistleri çekmeye yönelik çalışmalarının başında modern yeni turistik tesislerin inşa edilmesi ve yeniden yapılandırılması öngörülmüştür. 2002 yılından itibaren bu program doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucuna Azerbaycan’da yeni ve modern tesisler açısından ilerlemeler kaydedilmiş olup, ülkenin sahip olduğu turistik bölgelerinde uluslararası standartlara uygun turistik tesisler inşa edilmeye gayret edilmiştir. Azerbaycan’ın daha da iyi gelişmesi için özellikle turizm sektöründe Haydar Aliyev’in ”Azerbaycan Cumhuriyeti 2002-2005 yıllarında Turizmin gelişimine dair” 27 Ağustos 2002 yılındaki kararı ile, devlet programının yürürlüğe girmesi, turizmin gelişiminde yatırımların önemli yerlere harcanması, yolların ve alt yapının iyileştirilmesi gibi uygulamalarla turizm sektöründe belirli ölçülerde ilerleme kaydedilmiştir (NÖVRESLİ, 2010:199).

Ülkenin bölgelerinin turist alanlarının ve turlarının oluşturulması ile bağlı yedi yönde turlar hazırlanmıştır. Bu bölgeler şunlardır (NÖVRESLİ, 2010:200):

- Abşeron
- Qobustan-Şamahı-Ağsu-Göyçay-İsmayılı-Kürdemir-Zerdab-Ağdaş
- Hızı-Siyezen-Deveçi-Haçmaz-Quba-Qusar
- Qebele-Oğuz-Şeki-Qah-Zaqatala-Balaken
- Gence-Goranboy-Hanlar-Gedebey-Tovuz-Qazah
- Salyan-Masallı-Lerik-Lenkeran-Astara
- Nahçıvan-Şahbuz-Şerur-Sederek-Ordubad-Culfa-Babek

Azerbaycan'ın Turizm Potansiyeli

Azerbaycan’ın turizm potansiyeli, doğal güzel manzaraları, tarihsel abide ve eserleri, eşsiz sanat eserleri ile turizm sektörünün gelişmesine birçok ülkeye nazaran daha çok imkanlara sahiptir. Bakü ve ümumen Abşeron kıyılarında yaz günleri daha uzun ve güneşli geçmektedir, yıllık güneşlenme süresinin ortalaması başka ülkelerin ortalamasının üzerindedir. Ayrıca deniz suyunun sıcaklığı yaklaşık 5-6 ay süreyle 20 derecenin üzerinde olmaktadır. Bu deniz kıyıları, özellikle Avrupa bölgesindeki soğuk, sisli ve yağmurlu

bölgelerinde yaşayanlar için ideal bir tatil yeri olarak, adeta bir cennettir. Nabran, Yalama, Xaçmaz bölgesinde eşsiz temiz ve ince kumlu plajları, yer altı su kaynaklarıyla zengin ormanları turistlerin ilgisini çekecektir. Kafkas Dağları, Kura-Aras nehirleri, Göy Göl, yaylalar, ormanlar; volkanik dağlar, püsküren çamur volkanlar, Azerbaycan'ın turizm potansiyelini arttırmaktadır (NÖVRESLİ, 2010:208).

Ülkenin bölgelerinin turist alanlarının ve turlarının oluşturulması ile bağlı yedi yönde turlar hazırlanmıştır. Bu bölgeler şunlardır (NÖVRESLİ, 2010:200):

- Abşeron
- Qobustan-Şamahı-Ağsu-Göyçay-İsmayılı-Kürdemir-Zerdab-Ağdaş
- Hızı-Siyezen-Deveçi-Haçmaz-Quba-Qusar
- Qebele-Oğuz-Şeki-Qah-Zaqatala-Balaken
- Gence-Goranboy-Hanlar-Gedebey-Tovuz-Qazah
- Salyan-Masallı-Lerik-Lenkeran-Astara
- Nahçıvan-Şahbuz-Şerur-Sederek-Ordubad-Culfa-Babek

2. Azerbaycan'da Turizm Faaliyetleri

Azerbaycan'ın turizm faaliyetlerinin tarihsel süreci incelendiğinde bir çok değişimin olduğu görülmektedir. Özellikle Ermenistan'ın Karabağ işgali ve ülke bağımsızlığının ilk yıllarında ekonomik dar boğazlıklar ve yaşanan sosyo-ekonomik sorunlar nedeniyle turizm etkinliklerinde ve gelen turist sayılarında bir takım olumsuz yönde dalgalanmalar yaşanmıştır. Bu olumsuz durumlara daha çok ülkedeki savaş vaziyeti büyük rol oynamış olduğu tartışılmazdır. Böylelikle, ülkeye söz konusu dönemlerde gelen yabancı turist sayılarındaki değişim, turizm sektörünü önemli ölçüde etkilemiştir. Azerbaycan'da Turizm sektörünün kalkındırılmasına yönelik Azerbaycan Devleti tarafından "2002-2005 Yıllarını kapsayan Devlet Programı" hazırlanmıştır. Söz konusu Devlet Programda ülkeye çekiciliğini arttırmak yani yabancı turistleri çekmeye yönelik çalışmalarının başında modern yeni turistik tesislerin inşa edilmesi ve yeniden yapılandırılması öngörülmüştür. 2002 yılından itibaren bu program doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucuna Azerbaycan'da yeni ve modern tesisler açısından ilerlemeler kaydedilmiş olup, ülkenin sahip olduğu turistik bölgelerinde uluslararası standartlara uygun turistik tesisler inşa edilmeye gayret edilmiştir. Azerbaycan'ın daha da iyi gelişmesi için özellikle turizm sektöründe Haydar Aliyev'in "Azerbaycan Cumhuriyeti 2002-2005 yıllarında Turizmin gelişimine dair" 27 Ağustos 2002 yılındaki kararı ile, devlet programının yürürlüğe girmesi, turizmin gelişiminde yatırımların önemli yerlere harcanması, yolların ve alt yapının iyileştirilmesi gibi uygulamalarla turizm sektöründe belirli ölçülerde ilerleme kaydedilmiştir (Növresli, 2010:199).

Tablo 1. Azerbaycan'a Gelen ve Giden Turist Verileri (bin kişi)

Yıllar	Göstergeler			
	Toplam	Ülkeye gelen	Yurt dışına çıkan	Turizm Gelirleri (\$)
2001	11679	820	10859	57000000
2002	15524	4753	10771	63000000
2003	24641	12105	12536	70000000
2004	29382	11592	17790	79000000
2005	40008	16858	23150	100000000
2006	45605	14472	31133	201000000
2007	56290	12356	43934	317000000
2008	59607	19288	40319	382000000
2009	59700	17009	42691	545000000
2010	69923	17641	52282	792000000
2011	83620	18840	64780	1500000000
2012	101431	23440	77991	2634000000
2013	91961	10605	81356	2618000000
2014	92305	10657	81648	2432000000

Kaynak: Azerbaycan İstatistik Komitesi, www.stat.gov.az

Ülkeyi ziyaret eden yabancı turist sayısındaki artışlar sonucunda turizm sektörünün ülke ekonomisine küçümsenmeyecek derecede katkı sağlayacak bir sektör haline gelmeye başlamış olduğu görülmektedir. Turizm harcamaları da turist sayısının artması ve kaliteli hizmetlerin sunmaya başlamış olunmasıyla yıllara göre artmakta olup, devlet bütçesine de döviz girdisi sağlamaktadır.

Ülkede tesis edilmeye başlayan ve tamamlanmış olan turistik tesisler uluslararası standartlara uygundur. Bunun sonucunda ülkeye gelen turistlerin sayısı 1996'da 200 bin civarında iken, 1998'de 500 bine, 2003'ten itibaren ülkeyi ziyaret eden turist sayısı bir milyonu kişiyi aşmış, 2011'den itibaren de 2 milyon kişi aşmış bulunmaktadır (Tablo 1). Azerbaycan'a gelen yabancı turist sayısı ve ülke dışına çıkan vatandaşların sayısı Tablo 1'de verilmiştir. Tablodaki verilere bakıldığında ülkeye tedavi amaçlı gelen yabancı turist sayısı oldukça azdır. Ancak tedavi amaçlı yurt dışına çıkan Azerbaycan vatandaşlarının sayısı yabancı turistlere nazaran daha yüksektir.

Tablo 2: Uluslararası Turist Akımı (bin kişi)

Göstergeler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ülkeye gelen yabancılar	1282,1	1262	1332,7	1898,9	1830,4	1962,9	2239,2	2484,1	2508,9	2297,8
Turizm amaçlı	692,7	681,8	731,7	1042,5	1005,4	1279,8	1561,9	1985,9	2129,5	2159,7
Dinlenme, eğlence ve turizm amaçlı	404,5	398,2	427,3	608,8	587,2	661,7	519,8	687,8	705,2	709,9
İş seferi	261,8	257,7	276,6	394,1	380	547,6	591,9	595,3	648,9	670,5
Tedavi turizmi	7,6	7,5	8	11,5	11,1	14,1	33,3	43	46,2	46,3
Dini turizm amaçlı	4,2	4,1	4,4	6,3	6	10,2	10,5	13,2	13,7	13,7
Diğer turistik amaçlar	14,6	14,3	15,4	21,8	21,1	46,2	406,4	646,6	715,5	719,3
Diğer amaçla	589,4	580,2	601	856,4	825	683,1	677,3	498,2	379,4	138,1
Ülke dışına çıkan Azerbaycan Vatandaşları	1829,8	1835,9	1631,3	2162,4	2362,5	3175,6	3550,2	3874,4	4284,7	4244,3
Turizm amaçlı	886,9	889,9	790,7	1048,1	1145,1	1819,6	2308,2	2828,9	3306,7	3319,4
Dinlenme, eğlence ve turizm amaçlı	331,7	332,8	295,7	392	428,3	729,3	513,1	897,6	1053,9	1014,6
İş seferi	511,7	513,4	456,2	604,7	660,7	986,3	1150,3	1172,3	1290,9	1277,8
Tedavi turizmi	23,1	23,2	20,6	27,3	29,8	43,7	92,6	116,5	169	169,8
Dini turizm amaçlı	15	15,1	13,4	17,8	19,4	41,3	64	66,2	82,5	117,8
Diğer turistik amaçlar	5,4	5,4	4,8	6,3	6,9	19	488,2	576,3	710,4	739,4
Diğer amaçla	942,9	946	840,6	1114,3	1217,4	1356	1242	1045,5	978	924,9

Kaynak: State Statistical Committee of Azerbaijan; (<http://www.azstat.org>)

Turizm sektörünün ülke ekonomisine sağladığı katkı ülkeye gelen yabancı turistlerin ülkede yaptıkları harcamalar (konaklama, yeme ve içme, hediyelerin alınması vb.), sektörde yer alan turizm kollarının ücretleri ve diğer ekonomik sektörlerin gelirleri oluşturmaktadır. Turizm sektörü, 54'e yakın kollarıyla doğrudan ilişkili olması sebebiyle, turizm gelirleri diğer birçok mal ve hizmetin ihracatından daha verimli sonuçlar oluşturmaktadır.

Azerbaycan'da turizm sektörü alanında son yılları saymazsak belli bir turizm politikası ortaya konmamıştır. Son yıllarda ise bu planlı ve amaçla kurulan Gençler ve Turizm Bakanlığı, Azerbaycan Seyahat Acenteleri, Otelciler Birliği, Turizm Geliştirme Vakıfları, Tanıtım Vakıfları, gibi kuruluşlar önemli görevler üstlenmişlerdir (NÖVRESLİ, 2010:199-208).

3. Azerbaycan Turizm Göstergeleri

Naftalan tedavi petrolü, Strabon'dan alınan bilgilere göre çok eski dönemlerde bile yara tedavisinde kullanılıyordu. Bu nedenle bahsedilen dönemlerde Anadolu'dan, Kafkasya Bölgesi'nden, İran'dan ve Hindistan'dan tedavi için gelen pek çok kişi dönüşlerinde bu

petrolü çamur halinde yanlarında götürüyorlardı. 19'cu yüzyılın ikinci yarısında Naftalan batı ülkelerinin dikkatini çekti ve 1887 yılında bir Alman mühendisin petrol sondaj kuyusundan aldığı numunedan Almanya'da merhem üretilmişti. Bugün çeşitli hastalıkların (bel, omirilik, eklem, kas, sinir sistemi, damar, karaciğer ve jinekolojik hastalıklar) doktor kontrolünde tedavisi için Naftalan'daki tesislere binlerce Azeri ve diğer ülkelerden çok sayıda turist gelmektedir. Azerbaycan'da bu tür tesislerin günlük konuk etme kapasitesinin 30.000 kişi olduğu belirtilmekte ve buralarda 120.000 kişiye istihdam sağlandığı açıklanmaktadır (NÖVRESLİ, 2010:208).

Tablo 3 incelendiğinde 2001-2014 yılları arasında otel ve benzeri kuruluşların sayısı 5 katına çıkmıştır. Özellikle 2003 yılından itibaren otel ve benzeri kuruluşların sayısında önemli bir derecede artış olduğu görülmekte olup, 2003 yılında 96 iken 2004'te 238, 2008'de 370, 2010'da 499 ve 2014'te otel ve benzeri kuruluşların artmasıyla 535'e ulaşmış bulunmaktadır.

Tablo 3: Otel ve Benzeri Kuruluşların Temel Göstergeleri

Göstergeler	2001	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Otel ve otel tipli kuruluşların sayısı	93	262	285	320	370	452	499	508	514	530	535
Oda Sayısı	5259	10661	11403	11829	12789	13964	14158	14815	15898	16559	17363
Lüks numaralar	566	1283	1592	1849	1994	2286	2445	2645	2627	2509	2419
I dereceli oda sayısı	3859	5839	5690	6008	6066	6700	5825	5974	6429	6266	6970
Turistik derecedeki oda sayısı	834	3539	4121	3972	4729	4978	5888	6196	6842	7784	7974

Kaynak: Azerbaycan İstatistik Komitesi (State Statistical Committee of Azerbaijan), <http://www.azstat.org> 10.03.2016

Ülkedeki yabancı turist sayısındaki beklenen artışlara paralel olarak turizm gelirlerinde de artışlar olduğu görülmektedir. Şöyle ki, 1995 yılında 87 milyon dolar olan turizm geliri, 1997'de 176 milyona, 2006'da 201 milyona, 2009'da 545 milyona, 2012'de ise 2 milyar 300 dolara yükselmiştir. Ancak, söz konusu turizm gelirlerin önemli bir kısmının ülkeye turistik amaç dışında, iş gezisi ile gelen ve bıraktığı dövizler teşkil etmektedir.

4. Turizm Hukukunun Oluşumu

Dünyamızda seyahat ve turizm faaliyetlerinin geçmişi insanlık tarihi kadar eski olmakla birlikte, modern anlamda ve ekonomik bir faaliyet olarak turizm II. Dünya Savaşından sonra başta Avrupa Kıtası olmak üzere çeşitli bölgelerde hızla gelişmeye başlamıştır. Ekonomik, sosyal ve kültürel bir çevre içinde cereyan eden turizm hareketleri, yukarıda da belirtildiği üzere, gerek kamu gerekse özel hukuk alanında bir çok hukuk kuralını ilgilendirmektedir. Günümüzde Turizm Hukukunun özgün bir hukuk dalı olması gerektiğini savunanlar kadar bu alanın özel ve kamu hukuku kuralları içerisinde yürütülmesi gerektiğini savunanlar da bulunmaktadır.

Türk turizm sektöründe gerçek anlamda gelişme 1980’li yıllardan itibaren başlamış olmakla birlikte, 19. yüzyıldan itibaren ülkemizde turizm olgusunun tartışılmaya başlandığı, ünlü Şark Ekspresi’nin 1883 yılındaki ilk İstanbul seferinin Türkiye’nin Batı dünyası ile kurulan ilk turizm ilişkisini sembolize ettiği bilinmektedir. Cumhuriyetin kuruluşundan 1950’li yıllara kadar sektörde herhangi bir kurumsal örgütlenmeye gidilmeden kısmi gelişmelerin yaşandığı, bu alanda dünyadaki gelişmelerin izlendiği ve gelişmelerin dışında kalmamak için bazı önlemlerin alındığı görülmektedir. 1953 yılında çıkarılan 6086 Sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu ile 1955 yılında kurulan Turizm Bankası bu çabalara örnek teşkil etmektedir.

Buna rağmen, Batı dünyasında 1950’li yıllardan itibaren hız kazanan turizm hareketi, iki büyük savaşın etkileriyle ekonomik çöküntüler yaşamış olan Türkiye’de 1960’lı yıllara gelinceye kadar fazla bir ilgi görmemiş, turizm olgusu çeşitli kamu kurumları bünyesinde bir daire, müdürlük, genel müdürlük yapısında ve sınırlı bir etkinliğe sahip bir alan olarak değerlendirilmiştir.

Türkiye’de 1963 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı’nın 265 Sayılı Yasayla kurulması ile yasal bir yapı ve kurumsal bir çerçeveye kavuşan turizm sektörünün günümüze uzanan gelişimini dört evrede değerlendirmek mümkündür.

Türkiye’de Turizm ve Tanıtma Bakanlığı’nın kuruluşundan başlayarak 1970’li yılların sonuna kadar devam eden dönem, ilk kuruluş yılları ile birlikte turizm amaçlı fiziksel planlama çalışmalarının yapıldığı evreyi kapsamaktadır. Bu dönemi aynı zamanda sektöre devletin doğrudan yatırım yaptığı, öncü-örnek tesislerde kapasite oluşturmaya çalıştığı ve Turizm Bankası aracılığı ile özel girişim yatırımlarına destek sağladığı bir dönem olarak da tanımlamak mümkündür.

1963 yılından itibaren başlatılan “5 Yıllık Kalkınma Planları” kapsamında turizm, devletin gündeminde daha fazla yer almaya başlamış, özellikle bu sektörün istihdam ve ödemeler dengesine katkıları düşünülerek teşvik araçlarının geliştirilmesi yönünde yoğun çabalar sarf edilmiştir. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı’nın yanı sıra, 1955 yılında kurulmuş olan Turizm Bankası’na da sektörün mümkün olan tüm araçlarla desteklenmesi konusunda görev ve sorumluluklar yüklenmiştir.

Azerbaycan Turizm Kanununun birinci maddesinde esasen Tanımlara yer verilmektedir. Bu bağlamda, Bu Kanunda kullanılan kavramlar aşağıdaki anlamları ifade eder: turizm - Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşlarının, yabancıların ve vatandaşlığı olmayan kişilerin geçici olarak ülkede (yerde) ücretli faaliyetle meşgul koşuluyla dinlenme, sağlama, tanışma, idraki (tarih ve kültürel servetlerinden yararlanma ve, iş-meslek (görev borçlarının yürütülmesi hariç), spor ve dini amaçlarla daimi yerleşim yerlerinden geçici gitmeleri (seyahatleri); turist - dinlenme, tanışma, anlayışı (tarih ve kültür kaynaklarından yararlanma ve sair), iş-meslek (görev borçlarının yürütülmesi hariç), spor ve dini amaçlarla gittiği ülkede (yerde) ücretli faaliyetle meşgul olmamak kaydıyla, 24 saatten 12 aya dek sürede geçici olan kişi; tur - somut sürede somut güzergah bireysel veya grup halinde seferden oluşan, turizm ürününün çek şeklinde satılan biçimi; turizm yollayışı - ciddi hesabatlı blank olup, programla sağlanan hizmetlerin ödetildiğini kanıtı; turizm bileti - yabancı turistlere hizmet sağlanması

ve firma ile karşılıklı ödemeler yapılması için esas olmak üzere, turun dahil olan hizmetler üzerinde turistin hakkını belirleyen ve hizmetlerin gösterileceği olgusunu doğrulayan belge; tur operatör - turların turizm ürününün oluşturulması, harekete getirilmesi ve satışı ile uğraşan turizm örgütü; acente – tur operatör tarafından turların satışı, turizm ürününün harekete getirilmesi ve satışa aracılık faaliyeti gösteren gerçek veya tüzel kişi; acentelik - turizm ve gezi yollayışlarının satışı, ayrıca turizm - gezi faaliyetlerinin organizasyonu (bilgi, reklam, pazarlama Bu gerçekten hareketle, gelişme demektir.

4.1.Turizm Mevzuatı

Turizm hakkında mevzuat Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasasına göre ve bu Kanundan, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin diğer normatif hukuki düzenlemelerinden ve taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden oluşmaktadır. (Azerbaycan Turizm Kanunu Madde-2)

Türkiye’de Turizm endüstrisini doğrudan ilgilendiren hukuki düzenlemelerin ilki 1953 yılında çıkarılan 6086 Sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunudur. 1963 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığının kuruluşunu sağlayan 265 Sayılı Kanun, 1972 yılında çıkarılan 1618 Sayılı Seyahat Acenteleri ve Seyahat Acenteleri Birliği Kanunu ve 1982 yılında çıkarılan ve 6086 Sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu Turizm Mevzuatının temelini oluşturmuştur. Türkiye’nin resmi turizm örgütü statüsündeki Turizm ve Tanıtma Bakanlığının zaman içerisinde Kültür ve Turizm, Turizm ve son olarak 2003 yılında ikinci kez Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak örgütlenmesi ise 4848 Sayılı Kanunla olmuştur. Bu Kanunla 355 Sayılı Turizm Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki KHK yürürlükten kaldırılmıştır.

1965 yılında çıkarılan “Turizm Tesisleri Nitelikleri Yönetmeliği” ile ortaya konmuş, öncelikli turizm bölgeleri uygulaması ile turizm yatırımlarının kredilendirilmesi olanağı getirilmiş, ev pansiyonculuğunun geliştirilmesi ve tanıtıcı yayın basımı için gerekli malzemelerin ithali konularında kolaylık sağlayan yasal düzenlemeler yapılmıştır. (Vizyon 2023, Ulaştırma ve Turizm Paneli Raporu, Temmuz 2003, Ankara).

Turizm faaliyetlerinin devletin düzenlemesi 1. Devlet turizm alanında: 1.1. Turizm faaliyetine yardımcı olur ve onun gelişimi için uygun ortam oluşturur; 1.2. turizm faaliyetlerinin üstün yönlerini belirler ve uygulanmasına yardımcı olur; 1.3. Azerbaycan Cumhuriyeti hakkında turizm için önemli bir ülke olarak tasavvur şekillendirir. 2. Turizm faaliyetlerinin yönetimi temel amaçları şunlardır: 2.1. turistlerin seyahatleri sırasında dinlenmek, deplasman özgürlüğü ve diğer haklarını sağlamak; 2.2. çevre (doğa) korumak; 2.3. turistlerin seyahatleri sırasında onların ihtiyaçlarını sağlayan turizmin altyapısını geliştirmek, yeni işler yaratmak, devletin ve onun vatandaşlarının gelirlerini artırmak; 2.4. uluslararası ilişkileri geliştirmek, turizm bakış tesislerini korumak, doğal, tarihi ve kültürel uyrukluk etkili biçimde kullanın. 3. Turizm faaliyetlerinin devlet yönetimi yöntemleri şunlardır: 3.1. turizm altyapısı alanında ilişkilerin gelişmesine yönelik normatif hukuki düzenlemelerin kabul edilmesi; 3.2. iç ve dünya turizm pazarlarında turizm ürününün harekete geçirilmesine yardımcı olmak; 3.3. turistlerin hak ve çıkarlarını savunmak, onların güvenliğinin sağlanması; 3.4. turizm altyapısı alanında özel anlaşmanın verilmesi, standardizasyon ve turizm ürününün sertifikalaştırılması; 3.5. turizmin geliştirilmesi üzere amaçlı devlet programlarının geliştirilmesi; 3.6. turizm altyapısına yatırım da dahil olmak üzere yabancı yatırımcıların

katılımı için uygun koşullar yaratılması; 3.7. turizm faaliyetleri alanının kare teminatına yardım edilmesi; 3.8. turizm altyapısı alanında bilimsel araştırmaların geliştirilmesi; 3.9. Azerbaycan turistlerinin, tur rehberleri, tur acentelerinin ve onların birliklerinin uluslararası turizm programında yaşama katılımına imkan; 3.10. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kanunu ile belirlenmiş diğer yöntemler. (Az.T.K. Madde 4.)

Turizmde devletin görevleri 1. Turizmde devletin görevleri aşağıdakilerdir: 1.1. turizm alanında devlet politikasının esaslarını ve bu alanın temel yönlerini tanımlamak; 1.2. turizmin gelişmesine ilişkin devlet programını çalışıp hazırlamak; 1.3. turizmin normatif altyapısını çalışıp hazırlamak; 1.4. turizmde çok alanda ve bölgelerarası faaliyetleri koordine; 1.5. Azerbaycan Cumhuriyeti'ni yurtdışında önemli turizm ülkesi olarak tanıtmak amacıyla iletişim ağı oluşturmak; 1.6. uluslararası turizm kurumlarında Azerbaycan Cumhuriyeti'nin temsilciliğini düzenlemek, turizmin gelişmesine dair uluslararası programın hazırlanmasına katkıda bulunmak, turizm alanında işbirliği için anlaşma bağlamak ve bunları uygulamak mekanizmasını çalışıp hazırlamak; 1.7. arazi-turizm kaynakları olarak kabul edilmiş tesislerin korunmasını ve etkinliğini teşkil etmek; 1.8. turizm alanında meslek-ihtisas eğitimi yönleri ve ihtisasların listesini belirlemek; 1.9. turizm mevzuatının uygulanmasının kontrol etmek; 1.10. turizm alanında standardizasyon ve sertifikasyon kurallarını hazırlamak; 1.11. turizm teşkilatlarının kaydını yapmak; 1.12. mülkiyet biçimi ve tabiliğinden bakılmaksızın, turizm faaliyeti olan ve turistlere hizmet veren tüm işletmelerde hizmetlerin standartlara riayet olunmasına nezaret etmek. Madde 4-1. Turizm ve rekreasyon bölgeleri 4-1.1. Turizm faaliyetlerinin devlet düzenlemesi amacıyla ilgili yönetim organının teklifi üzerine ilgili yönetim organı tarafından turizm ve rekreasyon bölgeleri oluşturulabilir. 4-1.2. Turizm ve rekreasyon bölgeleri İlgili kurumlar tarafından yönetilir. 4-1.3. Turizm ve rekreasyon bölgeleri hakkında örnek kararları İlgili kurumlar tarafından onaylanmıştır. Madde 5. Turizm alanında özel anlaşmanın verilmesi, standardizasyon ve turizm ürününün sertifikalaştırılması 1. Turizm faaliyetleri alanında standartlaştırmaya aşağıdakileri içerir: 1.1 turizm tesislerinin ve turizm ürünlerinin sınıflandırılması; 1.2. turizm ürünlerinin güvenliğinin ve kalitesinin sağlanması; 1.3. turizm ürünlerinin turist gereksinimlerine uygunluk parametrelerinin belirlenmesi; 1.4. turizm tesislerinin çalışanlarına verilen uzmanlık talepleri; 1.5. turizm tesislerinin ofislerine verilen talepler. 2. Turizm faaliyeti alanında standardizasyon nesnelere İlgili kurumlar ile anlaşmakla İlgili kurumlar tarafından belirlenir. 3. (üretilep) 4. (üretilep) 5. (üretilep) 6. Turist-gezi hizmetlerinin sertifikalaştırılması (Az.T.K. Madde 3.)

4.2.Turistin Görevleri

Kanunun 7. Maddeye göre şu şekilde sıralanmaktadır. 1. Azerbaycan Cumhuriyeti'nden yabancı ülkeye giden turistin transit dahil, seyahat süresi aşağıdaki görevleri vardır: 1.1. gittiği ülkenin (yerin) kanunlarına riayet etmek, onun sosyal yapısına, adetlerine, geleneklerine, dini inançlarına saygı duymak; 1.2. geçici olduğu ülkede (yerde) çevre koruma kurallarına uymak, doğa, tarih ve kültürel mekanlara özenle yaklaşmak; 1.3. geçici gittiği ülkede (yerde) ve yol boyu geçtiği ülkelerde gelme, gitme kurallarına riayet etmek; 1.4. seyahat sırasında özel güvenlik kurallarına uymak. 2. Azerbaycan Cumhuriyeti'ne gelmiş turist yukarıdaki hükümlere amel etmekle beraber Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kanunu ile belirlenmiş ülkeye (geçici olduğu yere) gelme ve ülkeden (geçici olduğu yerden) yürüme gibi orada kalma kurallarına riayet etmelidir.

Turizm ürününün oluşturulması ve harekete getirilmesi Turizm ürünü turizm piyasasının durumu ile ilgili olarak veyahut da turistin somut siparişi üzere şekillendirilir. Tur rehberleri ayrı ayrı hizmetler veren ya da tura dahil olan tüm hizmet türlerini sağlayan turist ayarı Tur rehberleri sözleşmeler bazında tura dahil olan hizmetler üzerinde haklara sahip olur. Tur operatör turizm ürününü şekillendirir, gönderir ve satışını direkt veya tur acente aracılığıyla kullanır. Turizm ürünü hakkında yazılı bilgilerin anlaşmanın Azerbaycan Cumhuriyeti Mülkü Mecellesinde, ayrıca bu Kanunda öngörülen tüm önemli şartları varsa ve tur rehberlerin veya Acentelerin teklifte belirtilen şartlarla anlaşma yapmak iradesi ifade edilirse, bu teklif sözleşme teklifi kabul edilir. (Az.T.K. Madde 8.)

Kanunun 9. Maddesine göre, Turizm ürünü satışının düzenlenmesi kuralları, 1. Turizm ürününün satışı anlaşma uyarınca gerçekleştirilir. Sözleşme yazılı olarak bağlanır ve o, Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatına, özellikle tüketicilerin haklarının korunması alanında mevzuata uygun olmalıdır. 2. Anlaşmanın önemli koşulları şunlardır: 2.1. turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için verilmiş lisans hakkında bilgiler gösterilmekle turlar hakkında bilgi, yasal adres ve banka detayları; 2.2. turist (alıcı) hakkında turizm ürününün satışı için gerekli olan miktarda veri; 2.3. turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için verilmiş özel düzenlemeler hakkında bilgiler gösterilmekle acente (satıcı) hakkında bilgi, yasal adres ve banka detayları; 2.4. seyahatin programı ve rota hakkında bilgi gösteren turizm ürününün tüketim özellikleri, turistlerin güvenlik şartları, turizm ürününün sertifikalaştırılmasının sonuçları hakkında doğru bilgiler; 2.5. seyahatin başlatılmasının ve kurtarılmasının tarihi ve zamanı, süresi; 2.6. turistlerin karşılanması, uğurlanması ve beraberindeki olunması kuralı; 2.7. tarafların hakları, görevleri ve sorumluluğu; 2.8. turizm ürününün perakende fiyatı ve ödeme yöntemi 2.9. grupta turistlerin az sayıda, grup üyelerinin eksikliği yüzünden seyahatin olmayacağı konusunda turistlerin bilgilendirilmesi süreci; 2.10. sözleşmenin değiştirilmesi ve bozulması koşulları, bununla ilgili oluşmuş tartışmaların düzenlenmesi ve taraflara kaynaklanan hasarların ödenmesi kuralı. 3. Sözleşmenin diğer şartları tarafların mutabakatı ile belirlenir. Turistin tur operatörden veya tura acenteden tura dahil olan tüm hizmetleri talep etme hakkına sahiptir. 4. Tarafların her birinin, seyahat süresi ortamın esaslı değişikliği ile ilgili olarak, sözleşmeyi değiştirmeyi veya onu bozmayı isteme hakkı var. 5. Şartların esaslı değişikliğine aşağıdakileri içerir: 5.1. seyahatin koşullarının kötüleşmesi, seyahatin sürecinde değişiklik; 5.2. seyahatin gerçekleşmesi için sözleşmede belirtilen grupta turistlerin minimal sayısının eksikliği; 5.3. ulaşım fiyatlarını beklenmedik artması; 5.4. tur operatöre veya acentenin mali durumunu keskin kötüleştiren yeni vergi ve vergilendirme kurallarının uygulanması veya mevcut olanların artırılması; 5.5. milli döviz kursunun keskin değiştirebilir. 6. Sözleşme ihlal edildiğinde, zararın ödenmesi tarafların çektikleri gerçek maliyetlere uygun olarak gerçekleştirilir. Zararın bedeli karşılığında miktar turizm ürününün değerinin iki katından fazla olamaz. 7. Seyahatin somut koşulları, turizm ürününün perakende fiyatı turiste tur operatör veya acente tarafından verilen turizm yollayışında görüntülenir. 8. Turizm yollayışı sözleşmenin ayrılmaz parçası olmakla, tur operatörün veya acentenin turizm ürününün satışına yazılı rıza ve satıldığı gerçeğini doğrulayan ilk rapor belgesidir. 9. Turist gönderen tur operatörle veya acente turist kabul eden tur operatör veya tura dahil olan somut hizmetleri sunan kişiler arasında karşılıklı ödemeler gerçekleştirilir. (Az.T.K. Madde 9)

Tur operatörlerin, acentelerin ve turistlerin birlikleri 1. tur operatörler ve acenteler kendilerinin girişimcilik faaliyetlerinin koordinasyonu, ayrıca genel mülkiyet çıkarlarının temsili ve korunması amacıyla Azerbaycan Cumhuriyeti kanunu ile belirlenmiş olarak topluluklar yaratabilirler. 2. Turizm birliklerine turizm alanına ait olan kuruluşlar ve

işletmeler dahil olabilirler. 3. Turistler, seyahat süresi istirahat, hareket-deplasman özgürlüğü haklarını ve başka haklarını gerçekleştirmek amacıyla ilgi birliği üzerine Azerbaycan Cumhuriyeti kanunu ile belirlenmiş olarak sosyal topluluklar yaratabilirler. 4. Turistlerin birliğinin faaliyetleri turizmin gelişmesine, nüfusun turizm alanında eğitmek, turistlerin hakları ve ilgisinin korunması, turizmin altyapısı alanında kurumların faaliyetleri hakkında sosyal reyin oluşturulması ve diğer görevlerin çözümüne yardım etmeye yönlendirilebilir. (Az.T.K. Madde 10)

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin turizm kaynakları Azerbaycan Cumhuriyeti'nin turizm kaynaklarının sınıflandırılması ve değerlendirilmesi, onların koruma rejimi, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin turizm kaynaklarının bütünlüğünün bakım ve restorasyonu için önlemler, çevre izin ve bilen etkinin haddi dikkate alınarak, turizm kaynaklarını kullanış Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatına uygun olarak belirlenir. (Az.T.K. Madde11)

Turistlerin güvenliği Turistlerin güvenliği - seyahat süresince turistlerin kişisel güvenliği ve mülklerini korunmasıdır. Turistlerin sigorta Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatına uygun olarak yapılır. Turizmde İlgili kurumlar turistlerin gittikleri ülkede (geçici olacakları yerde) kendi hayatını tehlikeye koyabilecek herhangi bir faktör hakkında tur operatörler, acentelere ve turistlere bilgi ve talimat verir. Kurucular devlet organları olan kitle iletişim araçları turizm alanında ilgili yönetim organına turistlerin hayatı için tehlike korkusu hakkında acil bilgi vermeye imkanı sağlayacaktır. Tur operatörler ve acenteler turistlere seyahatlerin özellikleri, aynı zamanda seyahat ederken onların rast gelebilecekleri tehlikeler hakkında ayrıntılı bilgi vermeye önceden turistlerin güvenliğinin sağlanmasına yönelik tedbirler almaya yükümlüdür. (Az.T.K. Madde 12)

Turistlerin sigorta Turistlerin gittiği, geçici olacağı ülkenin (yerin) mevzuatı ile bu ülkede geçici olan kişilere yapılan sağlık yardım için maliyetin karşılanmasına güvence verilmesi talebi belirlenmişken, tur operatör şöyle garantileri vermelidir. Turistlerin ansızın hastalandıkta ve mutsuz olaylardan sigorta bile garantilerin esas biçimidir. Sigorta şahadetnamesinde turistlerin gittiği, geçici olacağı ülkede (yerde) sigorta olayı olunca, onlara sağlık harcamalarının ve bu olay ile ilgili diğer giderlerin ödenmesi öngörülmelidir. Sigorta belgesi Azerbaycan dilinde ve turistlerin gittiği ülkenin veya ülkelerin devlet dilinde tasarlanmıştır. Turistlerin talebi ile tur operatör seyahatin yapılması ile ilgili diğer durumlar (ulaşımın yavaşlatan, özel mülkiyet kaybedilmesi, izafi harcamalar vb.) Üzerinde sigorta hizmetleri kolaylaştırır. (Az.T.K. Madde 13)

4.3.Turizm Güvenliği

Turizm güvenliğine yönelik bilgi paylaşımı, turizm güvenliği ile ilgili olarak hizmet verenlerin eğitilmesi, güvenlik standartlarının, turizm alan ve bölgelerindeki faaliyetlerin uluslararası uygunluğa paralel olması bir zorunluluk olarak görülüyor. Turizm tesislerinde güvenliğe yönelik yasadışı eylemlerin olması durumunda işbirliği yapılarak gerekli koordinasyonun etkin ve hızlı bir biçimde sağlanması birçok prosedürün uygulanmasını zorunlu kılıyor.

Sosyal bağlamda suç veya kabahat, terörizm, doğal afetler, kimyasal ya da nükleer tehlikeler, bulaşıcı hastalıklar, salgın hastalıklar ve ulaşım sistemlerinde olabilecek sorunlarda güvenlik önlemlerinin hızlı bir şekilde uygulamaya konulması gerekiyor.

Özellikle turistik şehirlerde; konaklama bölgelerinde ve yaşam alanlarında, yangın güvenliği, gıda güvenliği, sağlık güvenliği ve çevre güvenliği standartları oluşturulmalıdır. Acil Eylem Planı hazırlanmalı, otel güvenliği ile ilgili personel seçimi ve eğitimi yönünde sorumluluklar tanımlanmalıdır.

Güvenlik paydaşları olan yönetim, idari ve bina sakinleri ile özel güvenlik yapılarının eğitimi, hizmet alanlarının belirlenmeli, görev tanımları yapılmalıdır. Turizm iklimini oluşturan paydaşlar ile özel güvenlik yapılarının eğitimi, hizmet alanlarının belirlenmesi, görev tanımlarının yapılması büyük önem taşımaktadır.

Otel ve turizm tesislerinin güvenliği, yetkisiz girişlerin ve suç girişimlerinin, elektronik sızmaların engellenmesi için mümkün olan en üst düzeyde planlar yapılması ve uygulanması özel güvenlik görevlilerinin otel ve turizm tesisleri içerisindeki işleyen sistemin takibi, algılama ve ani karar verme yeteneklerinin güçlendirilmesi önem kazanıyor.

Eğitim programlarında, bina ve tesislerde fiziki ve elektronik güvenlik sistemlerinin işleyebilmesi için başta özel güvenlik görevlileri olmak üzere yönetici ve çalışanların güvenlik bilinci artırılmalıdır. Ani gelişebilecek olan olumsuz olaylara karşı davranış biçimlerinin geliştirilmesi, önlemeye yönelik duyarlılığın artırılması, kişisel güvenlik, gıda güvenliği, binaların inşası için konum seçimi, güvenlik değerlendirmesi, tahliye prosedürleri, devriye ve kontrol yönetimi, temas ve diyalogların bina iklimi içerisinde değerlendirilmesi, otel ve turizm güvenliğinin esaslarındandır.

Otellerde ve turizm alanında oluşturulmuş güvenlik sistematığının yürütme gücü ve uygulayıcısı özel güvenlik görevlisi olmakla birlikte bu görevini bina ve tesis iş ve yaşam alanlarında bulunan personel, turist, müşteri, ziyaretçi, hasta ve diğer çalışanlar, ev sahipleri v.b. gibi paydaşlar ile birlikte yapmak zorundadır.

Turizm tesisi içinde ve yakın çevresine yönelik saldırı, hırsızlık, gasp, tehdit, şantaj, dolandırıcılık ve darp olayları, silahlı soygunlar, arbede ve terörist hareketler, yangın, sel, deprem gibi doğal afetler ve toplumsal olaylar özel güvenlik görevlilerinin hazırlıklı olması gereken olaylardır.

Güvenliğin işleyişi içerisinde; fiziki güvenlik önlemleri, elektronik güvenlik önlemleri ve bütün bunların koordinasyonunu sağlayan özel güvenlik görevlileri önemli bir sorumluluk üstlenmiş durumdadır.

Turistlerin güvenliğinin sağlanmasında özel hizmetler Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarında mutsuz olaylara uğramış turistlere arama-kurtarma hizmeti gerekli yardım ve onların güvenliğini sağlar. Arama-kurtarma hizmeti yerel yönetim, sağlık, haberleşme, içişleri organları, ormancılık, sivil hava vb. hizmet kontrolleri ile ilgili olarak etkileşim ortamında çalışır.(Azerbaycan Turizm Kanunu madde-14) .

Azerbaycan Cumhuriyeti sınırları dışında acil durum durumlarda Azerbaycan turistlerinin çıkarlarını korumak Olağanüstü durum olduğu durumlarda devlet Azerbaycan Cumhuriyeti sınırları dışında Azerbaycan turistlerinin çıkarlarını korumak üzere, aynı zamanda onların geçici oldukları ülkeden aktarılması için önlemler almaktadır.(Azerbaycan Turizm Kanunu Madde 15)

Azerbaycan'ın sınırları dışında turizm temsilciliği Azerbaycan Cumhuriyeti'nin turizm alanında İlgili kurumlar dünya pazarında turizm ürününün harekete getirilmesi, yayılması, satışı amacıyla Azerbaycan Cumhuriyeti sınırları dışında mevzuatta belirtilen şekilde turizm temsilcilikleri yaratıyor. Turizm hakkında Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatının ihlali için

sorumluluk Turizm hakkında Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatının ihlali Azerbaycan Cumhuriyeti'nin mevzuatına göre sorumlu sonuçlanır.(Azerbaycan Turizm Kanunu Madde-17)

Sonuç

Dünya ülkelerinde olduğu gibi, Azerbaycan Cumhuriyeti Yasaları da Turizme çok önem vermekte, onu her zaman dikkat merkezinde tutmuştur. Azerbaycan 1991 bağımsızlığından sonra, yeni yasalar yapma yoluna gitmiştir.

Günümüzde Dünya Devletleri Turizm konusunu gitmektedirler ki, bunu için de Turizm Kanununu gelişmesi kaçınılmazdır. Azerbaycan da bağımsızlığından sonra Turizm Kanununu yeniden yapma yoluna gitmiştir. Bu kanunda en önemli yer verildiği konulardan biri Turist Haklarıdır.

Azerbaycan Anayasasına göre de Turist ve seyahat hakkına önem verilmiştir. Azerbaycan Anayasasına göre, her bir Azerbaycan vatandaşı seyahat etme hakkına sahiptir. Bu bağlamda Azerbaycan vatandaşı seyahat hakkına sahip olduğu gibi, yabancı vatandaşlarında Azerbaycan'a Turist gibi gelmeleri engellenemez ve hatta yardımcı olunmasını vurgulamaktadır.

Bu bağlamda Azerbaycan Yasalarında Turizm konusuna önem verildiği görünmektedir. İster Azerbaycancın Anayasası ve isterse de diğer yasalarında insan haklarına saygılı devlet olduğu görünmektedir.

Azerbaycan'da bu konu önem kesp etmektedir ki, geçtiğimiz yıl turizm yılı olarak kayıt edilmiştir.

Azerbaycan Hukuk sisteminde bu konu sadece seyahat anlamında değil aynı zamanda, beraberinde sağlık, Kültür turizmi gibi konularda önem taşımaktadır. Yasada sadece Ülkeye gelen turistin güvencesi değil, aynı zamanda yurtdışında turist gibi bulunan Azerbaycan vatandaşlarının da güvenliğini dikkate almaktadır.

Turizm Kanununun yeniden güncellenmesinde ve yapılanmasında Türkiye Cumhuriyeti Turizm Kanuna da benzerliklerini görebilmekteyiz ki, buda tesadüfü değil, Ülkelerin gelenek ve göreneklerinin yakınlığından kaynaklanmaktadır.

Kaynaklar

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in Bakü, 4 Haziran 1999 № 674-IQ

Azerbaycan İstatistik Komitesi, www.stat.gov.az

Azerbaycan Konstitusyası (Azerbaycan Anayasası) Bakü-1995

Azerbaycan Turizm Kanunu. Bakü – 1999

HÜSEYNOV, İ. EFENDİYEVA, N. (2007) Turizmin Esasları. Azerbaycan Respublikası Tehsil Nazirliyi Azerbaycan Devlet Medeniyyet ve İncesenet Universitesi. Derslik. Bakı. s.3-6

SEFEROV, R. HESENOV, T. (2006) Azerbaycan Turizm Potansiyeli ve Turizm Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. Türkiyat Araştırmalar Dergisi. s.255-272. s.

Terlan NÖVRESLİ (2010) Azerbaycan Turizm Potansiyelinin Kalkınma Amaçlı Değerlendirilmesi, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi.